สวนสมุนไพร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
จังหวัดระยอง

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ภายในอาณาบริเวณ 60 ไร่
เพื่อความสะดวกของผู้เข้

1. พืชหอมต่างๆ : กระดังงาไทย / กระดังงาสงขลา / การบูร / กุหลาบมอญ / จันทน์
พิกุล / พิมเสนต้น / มณฑา / มะลิซ้อน / มะลิฝรั่งเศส / มะลิลา / ยี่หุบ / ลั่นทมขาว

2. ยาแก้โรคผิวหนัง : ขมิ้นชัน / ข่อย / ขันทองพยาบาท / ข่า / ตะเคียนทอง / ทอง
ว่านมหากาฬ / หนอนตายหยาก

3. พืชถอนพิษ : กระแจะ(พญายา) / ชองระอา / ตะขาบบิน / นมสวรรค์ / บัวบก

4. ยาแก้อ่อนเพลีย บำรุงกำลัง : กฤษณา / กันเกรา / จันทน์เทศ / บุนนาค

5. ยาแก้ไข้ลดความร้อน : กระแจะ / กระทงลาย / โกฐจุฬาลำพา / คนทา
มะปราง / มะฮอกกานีใบใหญ่ / โมกหลวง / ระย่อมน้อย / รางจืด / ลักกะจั่น

6. ยาขับน้ำนม : กานพลู / กุยช่าย / ไทรย้อยใบแหลม / ผักเป็ดแดง / เร่ว / ละหุ่ง

7. ยาถ่าย ยาระบาย : ขี้เหล็ก / ชุมเห็ดเทศ / คูน / ตองแตก / บานบุรีเหลือง / มะ

8. สมุนไพรพิกัดไทย : กะเพราแดง / กระชาย / ขิง / ข่า / คนทา / เจตมูลเพลิงแด

9. ยาขับเสมหะ แก้ไอ : จิก / ชะมวง / ชะเอมไทย / ปีบ / เพกา / พุทรา / มะขาม

10. ยาถ่ายพยาธิ : แก้ว / ทับทิม / มะเกลือ / มะเฟือง / มะหาด / เล็บมือนาง

11. ยาแก้บิด ท้องเดิน โรคกระเพาะ : กระชาย / กระทงลาย / กระท้อน
ไพล / ฟ้าทะลาย / มังคุด / โมกหลวง / สมอพิเภก / สายน้ำผึ้ง / สีเสียดเหนือ

12. ยาบำรุงหัวใจ : กฤษณา / กาแฟ / จันทน์กะพ้อ / ชมพู่น้ำดอกไม้ / บานทน /

13. ยาขับประจำเดือน บีบมดลูก ชักมดลูก : กระบือเจ็ดตัว / ขี้เหล็กเลือด / เจตมู

14. ยาเจริญอาหาร : กรรณิการ์ / ขิง / ไข่เน่า / เจตมูลเพลิงแดง / ตะไคร้ / โมกมั

15. ยาแก้โรคเรื้อน : กระเบา / กลิ้งกลางดง / จำปา / ทองพันชั่ง / รามใหญ่ / ลำโ

16. สมุนไพรแก้มะเร็ง : กระเบา / ข่อย / ทองพันชั่ง / พญาสัตบรรณ / แพงพวยฝรั่

17. ยาแก้อักเสบปวดบวม : ชองระอา / ทองหลาง / เทียนบ้าน / ผักคราดหัวแหวน

18. ยาบำรุงเลือด : แกแล / คำเงาะ / ผักเป็ดแดง / ฝาง / มะเขือขื่น / ย่านางแดง

19. ยาแก้ริดสีดวง : กรันเกรา / ข่อย / พญาไร้ใบ / เพชรสังฆาต / ลั่นทมข่าว

20. ยาขับปัสสาวะ : กาแฟ / ขลู่ / ไคร้หางนาค / โด่ไม่รู้ล้ม / เถาวัลย์เปรียง / นาง

การจัดกลุ่ม พืชสมุนไพร

ภายในอาณาบริเวณ 60 ไร่ ของสวนสมุนไพรนี้ ได้จัดปลูกโดยแบ่งกลุ่มพืชสมุนไพรตามประเภทของยารักษาโรค เพื่อความสะดวกของผู้เข้าชมและตรงเป้าหมายของการใช้สมุนไพร โดยแบ่งออกเป็น 20 กลุ่ม ดังนี้

ไทย / กระดังงาสงขลา / การบูร / กุหลาบมอญ / จันทน์กะพ้อ / จำปา / จำปาขาว / จำปี / จำปีแขก / จำปูน / ชมพู่น้ำดอกไม้ / ตะไคร้หอม / นมแมว / นางแย้ม / มะลิซ้อน / มะลิฝรั่งเศส / มะลิลา / ยี่หุบ / ลั่นทมขาว / ลำดวน / สะระแหน่ฝรั่ง / สายหยุด / สารภี / สารภีทะเล / อบเชย

น / ข่อย / ขันทองพยาบาท / ข่า / ตะเคียนทอง / ทองพันชั่ง / น้อยหน่า / นางแย้ม / บัวบก / เปล้าน้อย / เปล้าหลวง / ปาล์มน้ำมัน / พุดตาน / มะคำดีควาย / ก

ญายา) / ชองระอา / ตะขาบบิน / นมสวรรค์ / บัวบก / ประยงค์ / ผักชีล้อม / ผักบุ้งทะเล / พญาปล้องทอง / รางจืด(ยาเขียว) / ลิ้นงูเห่า / ลิ้นมังกร

ลัง : กฤษณา / กันเกรา / จันทน์เทศ / บุนนาค / มะตูม / มะพร้าว / มะลิลา / หนามแดง

ระแจะ / กระทงลาย / โกฐจุฬาลำพา / คนทา / จันทน์ชะมด / เท้ายายม่อม / บอระเพ็ด / บัวบก / ประทัดใหญ่ / ปลาไหลเผือก / โมกหลวง / ระย่อมน้อย / รางจืด / ลักกะจั่น / สะเดาบ้าน / หอมแดง

กุยช่าย / ไทรย้อยใบแหลม / ผักเป็ดแดง / เร่ว / ละหุ่ง

ก / ชุมเห็ดเทศ / คูน / ตองแตก / บานบุรีเหลือง / มะกา / มะขาม / มะขามแขก / รงทอง / ลั่นทมขาว / ลั่นทมแดง / ว่านหางจระเข้ / สมอดีงู / สมอไทย / สม

ธราแดง / กระชาย / ขิง / ข่า / คนทา / เจตมูลเพลิงแดง / ชิงชี่ / ดีปลี / เท้ายายม่อม / พริกไทย / นมสวรรค์ / มะขามป้อม / มะเดื่ออุทุมพร / ย่านาง / ว่านน้ำ /

/ ชะมวง / ชะเอมไทย / ปีบ / เพกา / พุทรา / มะขาม / มะขามป้อม / มะกรูด / มะนาว / มะแว้งต้น / มะแว้งเครือ / ว่านกาบหอยแครงใหญ่ / สำรอง(พุงทะลาย)

ทับทิม / มะเกลือ / มะเฟือง / มะหาด / เล็บมือนาง / สะแกนา

กระเพาะ : กระชาย / กระทงลาย / กระท้อน / กล้วยน้ำว้า / โกฐจุฬาลำพา / เข็มแดง / ไข่เน่า / ฆ้องสามย่าน / ช้าพลู / ทับทิม มกหลวง / สมอพิเภก / สายน้ำผึ้ง / สีเสียดเหนือ / หูกวาง

/ กาแฟ / จันทน์กะพ้อ / ชมพู่น้ำดอกไม้ / บานทน / บุนนาค / พะยอม / มะตูม / มะพร้าว / มะลิลา / รสสุคนธ์ / สนุ่น / สารภี

มดลูก ชักมดลูก : กระบือเจ็ดตัว / ขี้เหล็กเลือด / เจตมูลเพลิงขาว / เจตมูลเพลิงแดง / ยอ / ว่านชักมดลูก / ว่านมหาเมฆ

การ์ / ขิง / ไข่เน่า / เจตมูลเพลิงแดง / ตะไคร้ / โมกมัน / ส้มป่อย / สะเดาบ้าน / แสลงใจ / หอมแดง

ก / กลิ้งกลางดง / จำปา / ทองพันชั่ง / รามใหญ่ / ลำโพงขาว / โล่ติ๊น

ะเบา / ข่อย / ทองพันชั่ง / พญาสัตบรรณ / แพงพวยฝรั่ง / ราชดัด / สะบ้าลิง / หญ้าปักกิ่ง / เหงือกปลาหมอขาว / เหงือกปลาหมอดอกม่วง

ชองระอา / ทองหลาง / เทียนบ้าน / ผักคราดหัวแหวน / ไพล / มะกอก / มะขวิด / รางจืด / ว่านหางช้าง / เสม็ด

คำเงาะ / ผักเป็ดแดง / ฝาง / มะเขือขื่น / ย่านางแดง

รา / ข่อย / พญาไร้ใบ / เพชรสังฆาต / ลั่นทมขาว / ลั่นทมแดง / อัคคีทวาร

/ ขลู่ / ไคร้หางนาค / โด่ไม่รู้ล้ม / เถาวัลย์เปรียง / นางแย้ม / ไผ่รวก / มะละกอ / สับปะรด / สายน้ำผึ้ง / หญ้าหนวดแมว / อ้อยแดง / อินทนิลน้ำ

ของสวนสมุนไพรนี้ ได้จัดปลูกโดยแบ่งกลุ่มพืชสมุนไพรตามประเภทของยารักษาโรค
าชมและตรงเป้าหมายของการใช้สมุนไพร โดยแบ่งออกเป็น 20 กลุ่ม ดังนี้

ักะพ้อ / จำปา / จำปาขาว / จำปี / จำปีแขก / จำปูน / ชมพู่น้ำดอกไม้ / ตะไคร้หอม / นมแมว / นางแย้ม / บัวหลวง / บุนนาค / แฝกหอม / พวงไข่มุก / ลำดวน / สะระแหน่ฝรั่ง / สายหยุด / สารภี / สารภีทะเล / อบเชย

เพ้นชั่ง / น้อยหน่า / นางแย้ม / บัวบก / เปล้าน้อย / เปล้าหลวง / ปาล์มน้ำมัน / พุดตาน / มะคำดีควาย / รามใหญ่ / ลำโพงกาสัก / ลำโพงขาว

/ ประยงค์ / ผักชีล้อม / ผักบุ้งทะเล / พญาปล้องทอง / รางจืด(ยาเขียว) / ลิ้นงูเห่า / ลิ้นมังกร

/ ว่านมหากาฬ / ว่านหางจระเข้

/ มะตูม / มะพร้าว / มะลิลา / หนามแดง

/ จันทน์ชะมด / เท้ายายม่อม / บอระเพ็ด / บัวบก / ประทัดใหญ่ / ปลาไหลเผือก / พญาสัตบรรณ / พะยอม / ฟ้าทะลาย / สะเดาบ้าน / หอมแดง

ะกา / มะขาม / มะขามแขก / รงทอง / ลั่นทมขาว / ลั่นทมแดง / ว่านหางจระเข้ / สมอดีงู / สมอไทย / สมอพิเภก / ส้มเช้า / สลอด / สลัดได

ง / ชิงชี่ / ดีปลี / เท้ายายม่อม / พริกไทย / นมสวรรค์ / มะขามป้อม / มะเดื่ออุทุมพร / ย่านาง / ว่านน้ำ / สมอไทย / สมอพิเภก

/ มะขามป้อม / มะกรูด / มะนาว / มะแว้งต้น / มะแว้งเครือ / ว่านกาบหอยแครงใหญ่ / สำรอง(พุงทะลาย) / ส้มป่อย / ส้มเสี้ยว / หนุมานประสานกาย

/ สะแกนา

/ กล้วยน้ำว้า / โกฐจุฬาลำพา / เข็มแดง / ไข่เน่า / ฆ้องสามย่าน / ช้าพลู / ทับทิม

/ เปล้าน้อย / ฝรั่ง / ฝิ่นต้น / หูกวาง

ุนนาค / พะยอม / มะตูม / มะพร้าว / มะลิลา / รสสุคนธ์ / สนุ่น / สารภี

เพลิงขาว / เจตมูลเพลิงแดง / ยอ / ว่านชักมดลูก / ว่านมหาเมฆ

/ ส้มป่อย / สะเดาบ้าน / แสลงใจ / หอมแดง

งขาว / โล่ติ๊น

ง / ราชดัด / สะบ้าลิง / หญ้าปักกิ่ง / เหงือกปลาหมอขาว / เหงือกปลาหมอดอกม่วง

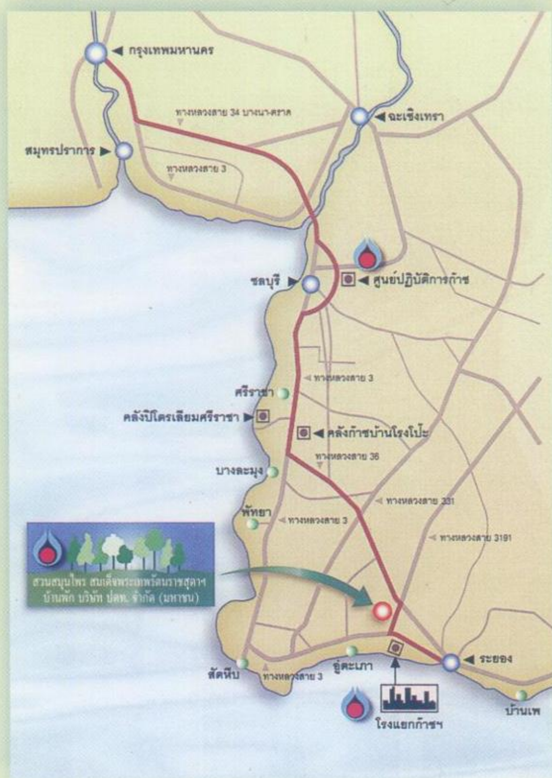

/ ไพล / มะกอก / มะขวิด / รางจืด / ว่านหางช้าง / เสม็ด

/ ลั่นทมแดง / อัคคีทวาร

ย้ม / ไผ่รวก / มะละกอ / สับปะรด / สายน้ำผึ้ง / หญ้าหนวดแมว / อ้อยแดง / อินทนิลน้ำ

สถานที่ตั้งสวนสมุนไพร

ภายในบ้านพัก บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริเวณหัวมุม ทางหลวงหมายเลข 3191 และ 36 ตำบลมาบข่า กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พื้นที่ประมาณ 60 ไร่

ความเป็นมาของโครงการ

สวนสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แห่งนี้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดสร้างขึ้นและน้อมเกล้าฯ ถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2528 โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์ และในวโรกาสอันเป็นมงคลนี้ ทุกพระองค์ได้ทรงปลูกต้นจันทน์เทศ ไว้เป็นอนุสรณ์สัญลักษณ์อันประเสริฐยิ่งแก่สวนแห่งนี้ด้วย

สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์สมุนไพร ทั้งที่หายากและมีอยู่ทั่วไป จำนวนทั้งสิ้นกว่า 230 ชนิด ประมาณ 20,000 ต้น โดยมีการแบ่งกลุ่มพืชสมุนไพรออกเป็น 20 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามสรรพคุณในการรักษาโรค บนเนื้อที่ 60 ไร่ ภายในบริเวณบ้านพัก บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ตำบลมาบข่า กิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง รวมทั้งเป็นที่สำหรับการวิจัยทดลองของทั้งหน่วยงานราชการ เอกชน และสถาบันต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสวนสาธารณะ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป และพนักงาน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ด้วย

สมุนไพรใกล้ตัว

ว่านหางจระเข้

ชื่ออื่น : ว่านไฟไหม้ หางตะเข้

วุ้นสดใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง วิธีใช้ให้เลือกใช้ใบล่างสุดของต้นก่อน ล้างน้ำให้สะอาด ปอกเปลือกสีเขียวออกด้วยมีดสะอาด ล้างน้ำยางสีเหลืองออกให้หมด เพราะอาจระคายเคืองผิวหนังและทำให้มีอาการแพ้ได้ ฝานเป็นแผ่นบางปิดแผล หรือขูดเอาวุ้นใสพอกปิดรักษาแผล แผลเรื้อรัง แผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลไหม้เกรียมจากแสงแดดและการฉายรังสีได้ดี

ฟ้าทะลาย

ชื่ออื่น : ฟ้าทะลายโจร หญ้ากันงู น้ำลายพังพอน

ใช้เฉพาะใบหรือทั้งต้นบนดินซึ่งเก็บก่อนดอกจะบาน เป็นยาแก้ไข้ แก้เจ็บคอแก้ท้องเสียเป็นยาขมเจริญอาหาร ขนาดที่ใช้คือพืชสด 1-3 กำมือ ต้มน้ำดื่มก่อนอาหาร วันละ 3 ครั้ง หรือใช้พืชแห้งบดเป็นผงละเอียด ปั้นเป็นยาลูกกลอนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8 ซม. กินครั้งละ 3-6 เม็ด วันละ 3-4 ครั้ง ก่อนอาหารและก่อนนอน สำหรับผงฟ้าทะลายที่บรรจุแคปซูลๆ ละ 500 มิลลิกรัม ให้กินครั้งละ 2 เม็ด วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหารเช้าและเย็น อาการข้างเคียงที่อาจพบคือ คลื่นไส้

เพชรสังฆาต

ชื่ออื่น : ขั่นข้อ สันชะควด สามร้อยต่อ

ใช้เถาสดกินแก้ริดสีดวงทวาร วันละ 1 ปล้องจนครบ 3 วัน โดยหั่นบางๆ ใช้เนื้อมะขามเปียกหรือกล้วยสุกหุ้มกลืนทั้งหมด เพราะในเถาสดมีผลึกแคลเซียมอ็อกซาเลดมากอาจทำให้คันคอ

สวนสมุนไพรแห่งนี้ ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี เปิดให้เป็นสถานที่ใช้สำหรับการศึกษาและค้นคว้าทดลองสรรพคุณทางยาสำหรับบุคคลผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานของราชการ เอกชน และสถาบันต่าง ๆ ซึ่งได้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังใช้เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจที่ร่มรื่น ปลอดภัยและได้รับการยอมรับว่าเป็นสถานที่ที่ให้คุณค่าทางสภาพแวดล้อมที่ดีและใหญ่ที่สุดอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดระยอง

ปตท. พลังไทย เพื่อไทย

จัดทำโดย
ส่วนบริการกลาง โรงแยกก๊าซธรรมชาติระยอง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
555 ถนนสุขุมวิท ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21150
โทรศัพท์ (038) 685000-7 โทรสาร (038) 685008 www.pttplc.com

พริ้นติ้ง 513-7013-8, 512-4363-8